

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINĂ,
JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIE COMPARATĂ

ORGAN OFICIAL AL PUBLICAȚIUNILOR JUDECĂTOREȘTI DIN ARDEAL ȘI BANAT

Revista apare regulat la 1. și 15.
a fiecărei luni ca publicațiune ju-
ridică și săptămânal ca organ de
publicațiune judecătorească

Abonamentul:

Pentru autorități, banci, instit. fin.
avocați etc.

Pe un an 200 Lei
Pentru magistrați pe an 160 . . .
Un număr simplu 8 . . .
Un număr dublu 16 . . .
Un număr vechiu 12 . . .
Revista apare săptămânal.

Redacția Strada Băii No. 13. — Ad-
ministrația: Str. Regina Maria Nr. 34
(Radio Reclam România S. A.) unde
se primesc abonamente și ori ce
cereri de adție.
TELEFON 630.

SUMARUL:

1. Despre Cărțile Funduare (urmare) *St. Laday*
2. Aplicarea reformei agrare în Ardeal, Observații de *H. Botea*, judecător
3. Execuție de asigurare în penal. Ordonarea de către judele instructor și Camera de acuzare. Formurile de recurs. Trib. Deva Observațiuni *Red.*
4. Dicționar Juridic de *V. M. D. și St. L.*
5. Jurisprudența stabilită de Înalta Curte de Casație. Deciziunile Secțiunii I. Complexul pentru Ardeal și Bucovina, (în număr de douăzeci)

Despre cărțile funduare.

(Urmare).

III.

Efectele materiale ale inscripțiunilor.

1. La drepturile reale, intabulațiunea dă naștere dreptului.

La celelalte drepturi, intabulațiunea este indiferentă în ceea ce privește raportul de drept dintre părți.

Intabulațiunea radierei unui drept real are drept consecință că acel drept încetează.

Intabulațiunea radierei unui alt drept, nu are nici o consecință în ceea ce privește existența aceluia drept.

2. Conform acestora, dreptul meu de proprietate există cât timp sunt intabulat ca proprietar. Nimeni nu poate să exercite drepturile proprietarului afară de mine; nimeni nu poate să se opună actelor mele juridice pe baza că nu aș fi proprietar. Se poate ca dreptul meu de proprietate să fie atacabil, ca intabulațiunea să se fi făcut în mod nevalabil, dar acestea nu se pot discuta de către terțele persoane. Se poate ca un altul să fi dobândit dreptul

de proprietate prin uzucapiune, dar terții nu pot învoca acest fapt față de starea tabulară. Deci am toate acțiunile proprietarului: pot să cer posesiunea imobilului (rei vindictio) dela acela care-l deține; pot să cer radierea servituții, ipotecei etc. Nimeni nu poate pune la îndoială faptul că sunt proprietar; nu pot fi obligat să-mi dovedesc proprietatea cu alte dovezi decât cu intabulațiunea.

Să poate însă ca fiind proprietar, să fiu dator să transmit altuia proprietatea. D. e. am înstreinat imobilul fără ca cumpărătorul să fie înscris. În acest caz rămân proprietar, dar cel care poate pretinde transmiterea proprietății, are excepțiuni personale. D. e. dacă pe baza dreptului de proprietate intabulat aș cere să-mi transmită posesiunea, el ar avea excepțiunea (exc. doli) ca fiind dator să-i transmit proprietatea, cere un lucru pe care trebuie să-l restituim imediat (dolo petit qui id petit quod mox rediturus est). Dacă însă terțele persoane dețin imobilul, acțiunea mea nu este împiedecată prin faptul că am înstreinat imobilul.

Dacă cer radierea servituții, după ce am înstreinat imobilul (fără ca cumpărătorul să fie înscris), cel îndreptățit nu poate opune că nu am actorat. Chiar dacă a căzut de acord cu cumpărătorul ca servitutea să rămâie, va fi radiat, dacă față de mine dreptul său a încetat.¹⁾

¹⁾ D. o. pe imobilul meu este intabulat un uzufruct în favoarea lui Secundus. Vrând să vând imobilul, am căzut de acord cu S. că se învoiește la radierea uzufructului. După acestea Tertius cumpără imobilul, iar Secundus face un contract cu Tertius prin care acesta își dă învoirea ca uzufructul să rămâie intabulat. Cât timp Tertius nu va fi intabulat ca proprietar, eu pot să cer radierea uzufructului; Secundus

Deasemenea, pot să cer radierea drepturilor de ipotecă, de chirie, preemțiune, reemțiune.

Invers, cumpărătorul neînscris nu poate să exercite nici un drept în afară de dreptul să pretindă prin acțiune personală intentată contra mea la prestarea tabulară a dreptului de proprietate. (O altă chestiune este că are acțiunea pucliciană față de terțele persoane care dețin imobilul).

2. Aceleași principii se aplică și la *dreptul de servitute*.

3. La *dreptul de ipotecă* trebuie să luăm în considerație că acest drept are caracter accesoriu. Deci, dacă creanța încetează, ia sfârșit și dreptul de ipotecă. Art. 469 C. C. este rău redactat; adevăratul înțeles al acestui articol este că prin plata creanței încetează și ipoteca, dacă însă nu se radiază din c. f. atunci față de terțele persoane de bună credință care au dobândit drepturi asupra acelei ipoteci, ipoteca va fi considerată ca și când ar exista.

Deci, după ce am încasat creanța, nu pot să mai exercit dreptul de ipotecă nici față de terțele persoane: d. e. față de creditorul posterior, care cere îndestularea creanței sale din imobil, nu pot să opun prioritatea mea. Deasemenea, ori și cine poate să-mi opună faptul că creanța fiind plătită, nu mai am drept de ipotecă cu toate că sunt intabulat.

4. Radierea dreptului de proprietate (dacă a fost intabulat în mod nevalabil) are drept consecință că am pierdut toate drepturile proprietarului. Deasemenea, dacă dreptul meu de proprietate a trecut prin intabulațiune asupra unei alte persoane.

5. Radierea dreptului de servitute are același efect.

6. Dacă dreptul de ipotecă a fost radiat, totuș este cu puțință ca creanța să mai existe. În acest caz, pot exercita drepturile creditorului neintabulat.

7. *Prescripțiunea tabulară* ar fi, conform art. 1467 C. C. un efect al intabulațiunii. Acest articol prevede că acela care este intabulat în c. f. dobândește deplina proprietate în trei ani.

Acest articol nu mai este în vigoare, deși în mod formal nu a fost abrogat. *Instituțiunea prescripțiunii tabulare nu există* nici în Ardeal, nici în părțile ungurene. Anume:

nu se poate apăra cu faptul că am vândut imobilul și că cumpărătorul a menșinat uzurfructul. Toate acestea, pentru că eu sunt proprietarul.

Acela care a dobândit dreptul tabular care ar fi atacabil, trebuie să cedeze acțiunii în nulitate ori și când, cât timp acțiunea nu s'a prescris. Este cu totul indiferent, de când este intabulat.

Față de acei care au dobândit dreptul de proprietate (servitute, ipotecă) cu bună credință, trecerea timpului are importanță numai într'atâta încât acțiunea în nulitate nu se mai poate intenta, dacă au trecut termenele arătate în capitolul despre procesele de radiere (60 zile, 6 luni, 3 ani). Nici aici nu este vorba de uzucapiune („praescriptio acquisitiva”), ci numai de termene precluzive pentru intentarea acțiunii.

IV.

Efecte procesuale ale înscripțiunilor.

1. Pentru dreptul de proprietate intabulațiunea f. ce deplină dovadă. Nici de contra probațiune (că nu sunt proprietar cu toate că sunt intabulat) nu poate fi vorba, pentru că este cu nepuțință ca altcineva să fie proprietarul¹⁾. Ceeace se poate dovedi, este numai că proprietarul tabular este dator să transmită proprietatea. Această probațiune are loc numai atunci când cealaltă parte poate să ridice excepțiune pe baza unui raport de drept între ea și proprietarul tabular. Așa d. e: când proprietarul tabular cere transmiterea posesiunii, cumpărătorul va putea ridica excepție. Dacă însă imobilul este deținut de o a treia persoană, aceasta nu poate dovedi în proces că proprietarul tabular a vândut imobilul și că prin urmare nu poate cere posesiunea. În acest caz cumpărătorul va putea interveni (intervenție principală art. 82 C. p. c.) cerând deopotrivă posesiunea ca și transmiterea tabulară a imobilului.

2. Dreptul de servitute se dovedește deasemenea prin intabulațiune. Cum însă servitutea — contrar dreptului de proprietate — poate încela fără să se transmită, orișicine poate dovedi că servitutea, cu toate că este înscrisă, nu mai există. D. e. față de acțiunea uzufructuarului se poate dovedi că uzufructul a încetat. Se înțelege că această probațiune

¹⁾ Este adevărat că proprietatea se poate dobândi prin licitație și prin uzucapiune, fără intabulare. Însă, în primul caz licitația se înscrie în cartea funduară așa încât și din c. f. reiese că cel ce a fost intabulat, nu mai este proprietar. În al doilea caz (uzucapiunea) acela care a dobândit proprietatea, poate opune uzucapiunea sa acțiunii proprietarului tabular, poate să dovedească cumcă nu acesta, ci el are proprietatea. Însă aceasta nu înseamnă mai mult, decât excepțiunea personală a celui care are drept la transmiterea proprietății (vezi mai departe în text). Tertius nu poate să opună uzucapiunea lui Secundus, dacă Primus ca proprietar tabular valorifică vre-un drept (d. e. actio negatoria). Dogmatica acestor chestiuni urmează în partea specială.

este fără efect, dacă s'ar atinge drepturile terțelor persoane de bună credință.

3. Dreptul de ipotecă încetează împreună cu încetarea creanței. Faptul că, creanța este întabulată, nu dovedește existența creanței. Față de terțele persoane de bună credință, întabularea este decizivă, înzadar s'ar dovedi, că creanța nu mai există.

4. Drepturile personale nu sunt dovedite prin singurul fapt că sunt întabulate.

3. Aceste reguli nu sunt absolute. Sarcina probațiunii nu incumbă totdeauna aceleiași părți. Dacă se cere condamnarea părțului la plata creanței întabulate, creditorul trebuie să dovedească existența pretențiunii. Dacă însă debitorul cere radierea dreptului de ipotecă, el va trebui să dovedească cumcă creanța a fost plătită etc.¹⁾

V.

Efectele prenotațiilor.

1. Dreptul dobândit prin prenotațiune fiind condiționat, se aplică regulile referitoare la condițiunea suspensivă. Dacă prenotațiunea se justifică, se va considera ca și când ar fi fost întabulată chiar dela început.

2. Cu această rezervă, cel prenotat dispune de dreptul înscris tot așa ca și cel întabulat. Inșă, dreptul de dispoziție îl are și acea parte care va rămâne în posesiunea drepturilor sale, dacă prenotațiunea va fi radiată. Deci în cazul când dreptul de proprietate a fost prenotat, proprietarul întabulat poate dispune de imobil tot așa ca și pr. prenotat. D. e. Primus este întabulat, iar Secundus prenotat. Primus vinde imobilul în chestie lui Tertius, iar Secundus lui Quartus; Tertius acordă drept de ipotecă lui Quintus, iar Quartus acordă servitute lui Sextus. Toate aceste drepturi vor fi întabulate: drepturile lui Tertius și Quintus cu putere dependentă de nejustificarea prenotațiunii lui Secundus, iar drepturile lui Quartus și Sextus cu putere dependentă de justificarea acestei prenotațiuni. Dacă prenotațiunea se justifică, drepturile lui Tertius și Quintus vor fi radiate; dacă nu se justifică, drepturile lui Secundus, Quartus și Sextus vor fi radiate.

3. Față de terții cel prenotat este legitim. Deci, poate cere posesiunea imobilului dacă este proprietar prenotat, poate cere în-

1) În primul caz baza acțiunii este faptul că creanța există. În al doilea caz, că creanța a încetat. În ambele cazuri este în interesul reclamantului ca afirmațiunea sa să fie considerată ca justă (art. 269. C. p. c.).

destularea sa din prețul de licitație, dacă este creditor prenotat etc.

4. Procesul de radiere are loc și față de cel prenotat, dar numai în cazul când radierea nu se poate cere pe cale grațioasă (din cauza nejustificării). D. e. creditorul pe baza unei sentințe nedefinitive cere prenotațiunea dreptului de ipotecă asupra imobilului unei alte persoane decât debitorul său, iar autoritatea de c. f. prenotează dreptul de ipotecă numela fiind identice. Ioan Pop I. (proprietarul tabular) poate dovedi prin procesul de radiere că nu dănsul ci Ioan Pop II. (debitorul) este acela în contra căruia s'a dat sentința și că prin urmare prenotațiunea nu este valabilă (radierea din cauza nejustificării nu este posibilă art. 96).

VI.

Efectele notațiilor

1. Despre notațiuni am vorbit mai sus.
2. Despre notațiunile la ipotecile simultane precum și despre notațiunea dreptului de execuție vom vorbi în partea specială.
3. Despre notațiunea respingerei cererei conf. capitolul următor.

CAP. IV.

Ordinea înscripțiilor

I.

Prioritatea

1. Ordinea înscripțiilor din foaia A) nu are nici o importanță. Este cu totul indiferent, dacă o parcelă este după sau înaintea unei alte parcele. Nici întreruperea numerilor de ordine nu importă.

2. Ordinea înscripțiilor din foaia B) și C) este hotărâtoare pentru toate drepturile tabulare. Deși numerotarea înscripțiilor se face separat pentru foaia B) și separat pentru foaia C) totuși înscripțiile sunt într-o strânsă legătură, după cum vom vedea imediat.

Ordinea acestor înscripțiuni este determinată de momentul sosirii cererei (sau comisiunii rogatorii) la registratura c. f. Cererea se înregistrează imediat, iar numărul de înregistrare se scrie cu creion pe protocolul funduar (notă marginală). Prin această notă, cel ce examinează c. f. va fi făcut atent că a sosit o cerere, care nu este încă rezolvată. Cum rezolvarea are vigoare retroactivă până în momentul înaintării cererei, trebuie să se fie socoteală de nota marginală tot așa ca și când cererea ar fi rezolvată și înscripțiunea ar fi făcută. Judecătorul

Căr. Fund. neavând nici un drept discreționar, soarta unei cereri aproape niciodată nu poate fi dubioasă și prin urmare cel ce examinează cartea f. și cererea, poate și dacă cererea va fi admisă sau respinsă.

Conform acestora, ordinea înscripțiilor este determinată prin numărul de înregistrare. Numai atunci se face excepție, când mai multe cereri (ce se referă la același imobil sau drept tabular) au sosit în același moment (d. e. cu aceeași poștă). În acest caz, pe ambele cereri se va scrie că a sosit odată cu cealaltă; același lucru se va arăta și la înscripțiuni, care prin urmare vor avea același rang, adică nici una nu va avea prioritate față de cealaltă.

Numerotarea înscripțiilor nu are importanță, ci numai numărul de înregistrare și data sosirii. Deci, dacă în c. f. găsim mai multe înscripțiuni, nu trebuie să ne încredem în ordinea lor ci trebuie să examinăm și data sosirii și numărul de înregistrare. Înscrispțiunea arată și aceste date. (Se poate ca o înscripțiune să se facă mai târziu, d. e. când prima cerere nu poate fi admisă fără deciziunea ministerului, iar a doua se poate admite imediat. Dacă în acest caz rezolvarea cererei a doua nu depinde de soarta primei cereri, înscripțiunea se poate face imediat. Așa d. e. Regulamentul pentru reforma agrară prevede că parcelările sunt interzise, iar ministerul de justiție decide dacă în cazurile concrete este sau nu vorba de parcelare. Deci, dacă se cere vre'o transcriere cu desmembrarea imobilului și ulterior se cere radierea unui drept de ipotecă, autoritatea de c. f. va dispune radierea, iar cererea de transcriere o va prezenta ministerului și va face înscripțiunea transcrierii numai dacă ministerul va da aprobarea. În astfel de cazuri, prima cerere se înscrie în c. f. cu numărul și data înregistrării pentru asigurarea priorității, iar dacă sosește dela minister, înscripțiunea se va face cu acea prioritate.)

3. Pozițiunea pe care o înscripțiune o are în c. f. se numește *rang*. Înscrispțiunea care are dată și număr anterior, are rang de preferință față de înscripțiunile de mai târziu. Acest rang superior se numește *prioritate*.

4. Orice înscripțiune se poate face numai, dacă nu coincide cu o înscripțiune anterioară (adică cu o înscripțiune care s'a făcut pe baza unei cereri sau comisiuni rogatorii sosită anterior). Subliniem că prin înscripțiuni trebuie să înțelegem totdeauna și

cererile sau comisiunile rogatorii înregistrate dar nerezolvate.

5. Din înscripțiunile făcute precum și din cererile sau alte acte nerezolvate se compune *starea tabulară*. Orice cerere admisă de lege trebuie acordată, dacă starea tabulară nu împiedică. Orice cerere admisă de lege trebuie respinsă, dacă starea tabulară împiedică acordarea. Orice cerere trebuie respinsă, dacă legea nu o admite. *Prin cerere înțelegem și comisiunile rogatorii și în genere orice act sosit la c. f. pe baza căruia o înscripțiune urmează a fi făcută.*

6. Orice rezolvare, acordare sau respingere, se înscrie în c. f. Se exceptează următoarele cazuri:

a) când nu se cere nici o înscripțiune (d. e. cineva cere să-i se trimeată copie de pe o carte funduară; sau dacă o instanță cere lămuriri dela autoritatea de c. f. etc);

b) când cererea este nedeterminată (d. e. proprietarul tabular spune în cerere: „în protocolul meu funduar sunt prea mulți creditori intabulați, binevoii a reduce numărul lor“);

IV.

c) când imobilul sau dreptul tabular nu se poate constata (d. e. ar sosi o cerere cu semnătură indescifrabilă și fără arătarea imobilului).

7. Pe baza acestor principii, judecătorul va examina, pentru rezolvarea unei cereri:

a) înscripțiunile;

b) cererile nerezolvate, constatate prin nota marginală.

Dacă nu există excepția arătată la punctul 2, alin. ult. judecătorul nu va rezolva cererea până ce cererile anterioare nu au fost rezolvate.

7. După aceasta, judecătorul va constata:

a) dacă cererea este sau nu admisă de lege; adică dreptul în chestie este sau nu susceptibil de înscriere;

b) dacă imobilul sau dreptul tabular la care cererea se referă, există în c. f.;

c) dacă cererea și documentele alăturate întrunesc condițiunile cerute pentru intabulare sau prenotare;

d., dacă starea tabulară admite sau nu satisfacerea cererei, sau cu alte cuvinte, dacă există sau nu un *impediment tabular*.¹⁾

¹⁾ În cele mai multe cazuri cererile se resping pentru următoarele motive; 1., parcelele sunt introduse sub I. II. III. etc. (fără romană) și se cere înscripțiunea asupra unora din aceste parcele fără abnotare (respingerea, pentru că toate parcelele înscrise sub I sau II etc. constituie un singur corp de avere); 2., imobilul nu se mai găsește pe numele aceluia contra căruia se cere înscrierea dreptului de proprietate,

9. Inscrierea (notațiunea) respingerei are drept scop ca în cazul când instanța de apel ar admite cererea, inscripțiunea să aibă acelaș rang ca și când prima instanță ar fi admis-o.²⁾

10. Prioritatea dintre inscripțiunile din foaia B. nu are nici un rol. O altă chestiune este că mărginirile referitoare la persoana proprietarului (d. e. „minor“ „interzis“) sau la dreptul de proprietate (preemțiune), au efectul că constituie impedimente tabulare, pentru inscripțiuni ulterioare. Având însă în vedere că prin inscripțiunile ulterioare se face transmiterea proprietății dobândită prin inscripțiunile anterioare, în foaia B. inscripțiunile nu concurează.

Prioritatea dintre inscripțiunile din foaia C. are drept consecință că indetularea drepturilor înscrise se face în ordinea rangului lor.¹⁾

11. Părțile sunt libere să dispun de rangul dreptului lor, dar nu pot vătăma interesele altora.³⁾

12. Poate ca prioritatea să fie actuală între o inscripțiune din foaia B. și una din foaia C. De exemplu la 1 Ianuarie s'a înscris Primus ca proprietar (foaia B.); la 10 Ianuarie s'a intabulat dreptul de execuție a lui Secundus, creditor; la 15 Ianuarie s'a înscris pe foaia B., că Primus a fost pus sub curatelă (interzis).

Secundus va avea dreptul să ceară licitație, fără să se ia în considerație interdicțiunea.

servitute, ipotecă, chirie, 3., dreptul de ipotecă nu se mai găsește pe numele aceluia contra căruia se cere înscrierea dreptului de subipotecă; 4., în c. f. este înscris că subiectul pasiv este minor sau interzis, iar aprobarea sedrii orfanale nu este dovedită, 5., cererea nu este determinată, 6., documentele nu întrunesc condițiunile cerute.

1) D. c. cererea s'a înaintat la 1 Ianuarie; instanța de apel a admis-o la 10 Iulie. Inscricțiunea va avea rangul dela 1 Ianuarie, fixat la notațiunea respingerei.

2) D. c. în foaia C. găsim:

C. 1. Primus cu drept de ipotecă 6000 lei

C. 2. Secundus cu uzufruct

C. 3. Tertius cu drept de ipotecă 4000 lei.

Imobilul se scoate la licitație.

Dacă imobilul nu se poate vinde la licitație în așa mod ca uzufructul lui Secundus să se poată menține și totuș să se dea cel puțin 6000 lei (creanța lui Primus), atunci imobilul se va vinde fără menținerea uzufructului. Din prețul de cumpărare Primus primește 6000 lei, iar restul se va depune la Casa de depuneri, Secundus având drept la dobânzi. Tertius nu primește nimic (deocamdată).

Dacă găsim:

C. 1. Primus dr. de ipot. 6000 lei,

C. 2. Secundus idem 6000 lei

C. 3. Tertius idem 8000 lei

C. 4. Quartus cu uzufruct.

Imobilul se vinde cu 17000 lei. Primus și Secundus primesc câte 6000 lei, Tertius primește 5000 lei, Quartus nimic

3) Starea din foaia C:

C. 1. Primus ipot. 5000 lei

C. 2. Secundus idem 8000 lei

II.

Coliziunea inscripțiunilor

1. O coliziune se ivește, dacă două cereri, sosite deodată, având acelaș rang (vezi mai sus 1, 2,) cuprind petițiuni admisibile după starea tabulară care însă exclud sau mărginesc una pe cealaltă. De exemplu sosesec cu aceeaș poștă două cereri pentru intabularea dreptului de proprietate (transcriere), sau una pentru transcriere, alta pentru intabularea (prenotarea) dreptului de ipotecă contra actualului proprietar înscris etc.

Rezolvarea coliziunilor ne va ocupa în partea specială; acum numai atâta că autoritatea de c. f. trebuie să acorde inscripțiunea pentru ambele cereri, arătând că au sosit în acelaș moment.

2. Se înțelege că nu există coliziune, dacă:

a., sosesec mai multe cereri pentru intabularea dreptului de ipotecă. In acest caz toți creditorii vor avea acelaș rang și vor fi considerați față de ceilalți ca și când ar fi o singură persoană.¹⁾

b., sosesec o cerere pentru transcriere și alta pentru intabularea dreptului de ipotecă contra aceluia care urmează a fi intabulat ca proprietar. D. c. Secundus a cumpărat imobilul, cere transcrierea, iar Tertius cere ipotecă contra lui Secundus. Ambele cereri vor fi admise, pentru că se ține socoteală și de cererile nerezolvate care întregesc starea tabulară (art. 71; contr. mai sus I).

(Va urma)

St. Laday.

1) D. e.

C. 1. Primus cu 6000 lei

C. 2. odată cu C. 3. Secundus cu 8000 lei

C. 3. odată cu C. 2. Tertius cu 4000 lei

C. 4. Quartus cu 10.000 lei.

Imobilul se vinde cu 12.000 lei. Primus are să primească 6000, Secundus 4000, Tertius 2000, Quartus nimic.

C. 3. Tertius idem 8000 lei

C. 4. Quartus idem 15000 lei

C. 5. Quintus uzufruct

C. 6. Sextus ipot. 8000 lei.

Tertius vrea să fie înaintea lui Secundus; Secundus însă învoirea (d. c. pentru că el are și un alt zălog, pe când Tertius nu are). Pot să și schimbe rangul; Secundus cedează prioritatea sa lui Tertius; Quartus ar vrea să și schimbe rangul cu Secundus, atunci Tertius ar fi vătămat, căci înaintea lui nu sunt decât 13000 lei, iar în cazul cedării priorității ar fi 20.000 lei. Deci, fără învoirea lui Tertius această schimbare a rangului nu se poate face față de Tertius decât până la concurența a 8000 lei.

În acest caz ordinea va fi:

1. Primus 5000

2. Quartus 8000

3. Tertius 8000

4. Quartus 7000

5. Secundus 8000

6-7. Oninșes, Sextus.

Aplicarea Legei Agrare în Ardeal și Banat Comisiunea de exprop. și împr. și impropriet.

OCOL TEACA:

Art. 9 și 11 și 92 din legea pentru reforma Agrară din
Transilvania

Comisiunea

Având în vedere actele de la dosar și susținerile
părților;

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele: în anul 1910 (contract doveditor, în dos. cauzei), Gheza Foro (senior), trece în proprietatea celor trei fii ai săi, Gyula, Gheza și Aladar, un teren situat în comuna Uifalău, în întindere de 393 jugăre, întabulat pe numele lor în Cărțile Funduare ale judecătoriei de Ocol Teaca, în același an. De atunci, până la 1914, cei trei proprietari cultivă în mod continuu, acest teren. De la 1914 până la 1918, Ghyula și Aladar, îl muncesc încă; fratele lor Gheza, se stabilește, însă în orașul Odorhei, unde întreprinde o lovărășie comercială, astăzi în preajma dizolvării. Pământul dat de către părintele lor, fiind pentru ei trei neîndestulător pentru a le asigura tuturor întreținerea, anii aceia fiind ani de criză și economică și financiară, protivnicele împrejurări îl silesc să părăsească moșia în diviziune slăpănită pentru a câștiga cu negoul, ceea ce vitregia vremurilor acestora, nu-i permitea să dobândească suficient pentru el și familia lui. La 1918, ceilalți doi frați sunt deasemenea forțați să renunțe la cultivarea pământului lor, din cauza actelor de brutalitate și amenințării îndreptate contra-le de către săteni. Se constată, în adevăr, din ordinul cu No. 676—919, prezentat de ei și trecut în dosar, că la 14 Noembrie, din acel an este somat Aladar, să părăsească comuna Erneul-Mare, unde se refugiasse, pentru a reintra în comuna Uifalău. Primul-pretor din Târgul-Mureș, căruia dînsul îi arată ordinul, supunându-l prin aceași vigenței sale de funcționar, îi îngăduie să locuiască și de aici înainte în Erneu, socotind după întemeiată prezunțiune, pornite din personale cunoștințe, că ar fi pentru el, ca și pentru tatăl și frații lui în aceleași circumstanțe refugiați periculos să înfrunte urgia revoluționară a celor din comuna lor. Nevoia de împrejurările descrise să-și părăsească pământul, lasă acolo și vitele și uneltele agricole;

Având în vedere că aceasta fiind situația moșierilor, se vedește că în ciuda voinței lor, forțați la dezerțiune de dușmănoase împrejurări au încetat de a cultiva terenul din a lor slăpănire; iar nu lipsiți de râvna cultivatorului care îndeamnă la muncă perseverență și la cea mai bună întreținere a pământului;

Având în vedere că după înăbușirea revoluției din 1918 dezastruoasă moralmente ca și din punct de vedere material, pentru cei trei frați proprietari, s'a luat întregul lor pământ în arendă forțată: în 1919 de către Pretura plășei Teaca; în 1920, de către Comisia Județeană prin Consilieratul agricol; că, deci, și de la 1919, până astăzi, este motivată absența lor din comună;

Având în vedere că nu ar fi nici legală, nici echitabilă, aplicarea articolelor 11 și 9, cu atât mai mult cu cât unul dintre proprietari, Aladar, este diplomat al Școlii de Agricultură, iar părintele lor a avut ca principală ocupație agricultura;

Având în vedere că Comisiunea, în urma calculelor făcute pe temeiul tabloului de împr. și improprietărire și cunoscând cantitatea pământului expropriat în comuna Uifalău, ca și în comunele cu ea legate economiceste, a fixat lotul tip 3; că, pentru cele trei categorii de îndreptățiți, este suficientă cantitatea de 153 jugăre; că deci nici din acest punct de vedere nu are a fi aplicat art. 11;

Pentru aceste motive, în majoritate, declară expropriat, în folosul Statului, etc....

Observațiune: Articolul 11 îngăduie Comisiunii de ocol să procedeze la exproprierea proprietarilor în diviziune până la cota de 50 jugăre fără a cere prealabil, autorizația Comitetului agrar. Articolul 9 ngrădește inițiativa ei dispunând ca înainte de a se efectua o expropriere sub cota prevăzută de art. 8, să obțină învoire din partea ultimului for, de câte ori va crede potrivit să o săvârșească asupra terenurilor slăpănite divizat. Condițiile care și într'un caz și în celălalt trebuiesc respectate, sunt enumerate în cel dintâi articol citat: a) pământ insuficient în regiune, pentru îndestularea celor trei clase de îndreptățiți la împr. și improprietărire (art. 92); b) cultura exercitată în mod insuficient asupra moșiei; c) părinții proprietarului nu au avut ca principală ocupație agricultura.

Singura deosebire stabilită de legiuitor, între cele două texte puse în discuție, poartă asupra unei prealabile autorizări impuse când moșia este de unul singur slăpănită, neobligatorii când terenul se află în proprietate indiviză.

Criteriile art. 9, se presupun însă aceleași, deși legiuitorul nu le prevede expres și pentru art. 11. De ar fi altfel inconsecvența lui s'ar vădi, după cum ar determina deasemeni o flagrantă inechitate față de proprietarii indivizi proteguind fără acceptabilă motivare; fie juridică fie economică, pe cei cu proprietăți divizate. Principiul cătă să fie atât pentru unii cât și pentru ceilalți aceiași: numai în excepționale împrejurări și cu anumite condiții, în respectiva lege specificate, se va proceda la o îndispensabilă expropriere ce derogă de la dispozițiile articolului 8.

Credem că sentința dată de Comisiunea de Ocol Teaca, înlătură în această privință confuzii care, daunând pe câștiga, ar asigura, altora, privilegiu nelegal.

Horia Botea,
judecător trib. Cluj.

DICTIONAR JURIDIC (ÎNTELESUL UNOR TERMENI)

- Biró hatalom == puterea judecătorească.
Birói kar == ordnul judecătorec.
Birósági tisztviselő == funcționar judecătorec.
Iktató == registrar.
Irártáros == arhivar.
Tolmács == translator.
Munkakörébe tartozó == ce i este conferit.
All (valamiből) == se compune din.

A szolgálat követelményei = *trebuințele serviciului.*

A szükséghez képest = *după cum necesitatea cere.*
Mérlegelni = *a aprecia.*

Az irattárosi teendőket végzi = *face oficiul de arhivar.*

Minden teendőt végez = *îndeplinește toate funcțiile.*

A bíró távolléte vagy akadályoztatása esetén = *în caz de lipsă sau împiedecare a judecătorului.*

A törvény keretein belül = *în limitele legei.*

Élelbeléptetni = *a pune în aplicare.*

A beérkezés sorrendjében = *după rândul intrării.*

Az ujonnan érkező kérvények = *cererile din nou intrate.*

Természetük szerint = *de prin natura lor.*

Folyamatban levő ügyek = *afaceri pendinie.*

Sorsuzás útján = *prin tragere la sorți.*

Két egymást követő éven át = *doi ani dearândul.*

Előzőleg = *mai dinainte.*

Egymást felváltják = *se face alternare (intre ei).*

Rangidősb = *cel mai vechiu în grad.*

Rangsoruk szerint = *după rândul lor de vechime.*

Szükség esetén = *în caz de necesitate.*

Helyettesíteni valakit = *a-i ține locul.*

Ideiglenesen = *temporar.*

Bármely okból = *din orice împrejurări.*

Ítéletet hozni = *a da sentință.*

Véleményeltérés = *divergență deochire de opiniuni.*

Bármely törvényes okból = *pentru orice motiv legal.*

Véleményét nyilvánítani (valamiról) = *a-și da avizul, părerea (asupra).*

Bírói hivatal = *funcțiuni judecătorești.*

Megfelel a feltételeknek = *intrunește condițiunile.*

Érdemes (ember) = *meritos.*

Táblázatot összeállítani = *a întocmi un tablou.*

Folyamodó = *solicitant.*

Működését megkezdeni = *a intra în exercițiul funcțiunei (sale).*

A kinevezéstől számított egy év múlva = *după implinierea a unui an dela numire.*

A törvényszék hatáskörébe tartozik = *intră în căderea tribunalului.*

Jogosítva van = *este în drept de a.*

A vizgára bo sátást megtagadni = *a respinge dela examen.*

A törvényben előirt kellékek = *condițiunile impuse de lege.*

Kivéve ha = *afară numai dacă.*

Alapos okból = *pentru motive binecuvântate.*

Vizgára jelentkezni = *a se prezinta la examen.*

ügyvédi gyakorlatot folytatni = *a exercita advocatura.*

Év végén = *la finele anului.*

Részletes jelentés = *raport amănunțit.*

Hivatásának betöltésére nem alkalmas = *nu are aptitud:ni profesionale.*

A szolgálatból eltávolítani = *a depărta din funcțiune.*

Jelentés alapján = *în urma unui raport.*

A szükséges intézkedéseket megálapítani = *a stabili măsurile necesare (megtenni a lua.)*

St. L. și V. M. D.

Tribunalul Deva

JUDECĂTORUL DE INSTRUCȚIE

Decizia Nr. P. 834—15—922.

Dosar Nr. P. 834—922

Validarea și asigurarea pretențiilor civile. Secvestru asigurător instituit de instanța penală de trimitere pe averea mobilă și imobilă a acuzatului. Ordonare de către instanța penală, executarea conform legii de execuție. Art. 489—493 pr. p. și legea LX. din 1881. Dacă există conflict de competență. Uzul. Unde are a se îndrepta apelul contra unei astfel de ordonări. Câte căi de atac sunt. Art. 378 pr. p. Observațiuni.

DECIZIUNE

În cauza criminală contra lui P. Z. și în baza art. 493 pr. p. se ordonă execuție asigurătoare pentru suma de 967700 lei ca sumă de despăgubire și speșele ce se vor mai ivi după aceasta în favoarea lezatei văduva victimei F. F. născută P. și ca tutoare a minorei Teodora, locuitoare în Com. . . . contra lui P. Z. domiciliat în . . . pe toată averea lui mișcătoare care se află ori unde și care se cere, conf. legii să fie pusă sub execuție.

Pentru efectuare execuției asigurătoare cu intervenire din oficiu se însărcinează judecătoria de ocol. . .

Taxa cererii se stabilește la suma de 300 lei în comptul văduvei F. F. și minorei.

Ordonarea execuției asigurătoare pe imobil se omite în baza art. 135 legea LX. 1881.

Deva, la 3 Mai 1922.

Înputriva acestei deciziuni Acuzatul prin avocatul sen. a făcut apel și la îndreptat către trib. Deva ca for civil. Apelul însă a fost judecat de către Camera de acuzare trib. Deva care a hotărât prin următoarea:

Nr. P. 834—25 1922.

DECIZIUNE

Aprobă deciziunea judec. de instrucție Nr. 834/16 922 cu întregirea că numai pentru 250000 ca sumă de despăgubire, ordonă execuție asigurătoare pe averea acuzatului și în favorul lezatei.

Ordonă asemenea execuție de asigurare contra acuzatului Z. P. și asupra imobilelor coprinse în C. F. 449 din L., în însărcinând autoritatea de C. F. din P. spre a prenota dreptul de zălog pentru suma de 250000 lei în favorul lezatei văduva L. F. și minorei T. F.

MOTIVE

În baza art. 1327 C. C. austriac: Dacă vre-o leziune corporală a pricinuit moarte, atunci e a se restitui de către făptuitor nu numai toate cheltuielile, ci tot ce văduva și copiii defunctului au pierdut prin aceasta.

Având în vedere că din datele dosarului penal reesă binuală temeinică privitor la pedepsirea acuzatului în privința morții defunctului F. F.

Că deși din declarațiile anexate la dosar nu rezultă existența pericolului totuși pare întemeiată teama de înstreinare ori ascundere a averei, așa că conf. art. 492 pr. p. judecătorul a ordonat execuție asigurătoare contra părâtului.

Văzând că petiționara arată în cererea sa numărul de carte funduară al imobilului acuzatului.

Camera de acuzare a ordonat pe baza art. 493 pr. p. și asupra imobilelor execuție de asigurare.

A apreciat însă că suma fixată de judele instructor este exagerată și a redus o la 250000 lei. Deva, la 8 Aug. 922.

Contra acestei deciziuni acuzatul prin avocat, face contestație la tribunal că el a cerut ca apelul să-i fie cercetat de tribunal ca for civil apelativ, de oare ce judecătoria

de către Camera de acuzare a deciziei prin care se hotărăște asupra sequestrelor de asigurare este o ilegalitate.

Tribunalul Deva e hotărât sub Nr. 1073—26 1922 prin următoarea:

DECIZIUNE

Având în vedere că conf. art. 378 pr. p., deciziunile aduse de către Camera de acuzare, un tribunalul ca for apelativ civil, ci Curtea de Apel ca instanță penală trebuie să le revizuiască.

Tribunalul respinge cererea înaintată pentru anulare și în consecință nu atinge deciziunea judelei de instrucție Nr. P. 834—16 1922.

Deva, la 11 Aug. 922.

Această deciziune a tribunalului ca și deciziunea Camerei de acuzare, au fost atacate cu recurs înaintea Curții de Apel Cluj. Aceasta prin decizia sa penală sub Nr. P. 1201—27 de la 9 Septembrie 1922, ca instanță supremă de apel admitând modul de a vedea al tribunalului principal este de părere că execuția de asigurare ordonată de judele instructor ca măsură penală are a fi controlată de forurile superioare toate penale și nu cele civile. *Stabilește cu această ocazie că contra deciziei Camerei de acuzare în astfel de materie ca for at doilea nu mai este nici un mijloc de atac, hotărârea ei, este definitivă. În consecință, Curtea de Apel, întemeindu-se pe dispozițiile categorice ale art. 378 pr. p. și 493 același cod, refuză ca neavând loc recursurile în baza art. 379 al 3 pr.*

Observațiuni. Spre deosebire de codul de procedură penală a vechiului Regal, care în faza de cercetare criminală nu vorbește despre sechestrul de asigurare pe care-l cere drept despăgubire urmașii victimei în averea acuzatului. Procedura penală maghiară (XXXIII. 1894.) în cap. XXVII. sub titlul de: *validarea și asigurarea pretențiilor civile* (art. 486—493.) se ocupă pe larg de această importantă chestiune.

Spre acest scop textul după ce obligă pe judele instructor să predea victimei obiectele corp delict proprietatea lui necontestată și după ce arată că pretențiile civile se pot reclama și pe cale civilă directă; în art. 492 legea permite judelei instructor în caz când este neîndoelnic că cel învinuit temeinic de vre-o crimă este dator la despăgubire și în același timp există temere că înstreținerea ori ascunderea averii sale frustrează posibilitatea realizării pretențiilor de despăgubire — să ordone un sechestrul penal pe averea mobilă a acuzatului până la concurența daunelor probabile. Mai mult acest sechestrul penal în caz de certitudine că acuzatul înstreținează din avere, îl poate transforma chiar în executare asigurătoare (art. 493.) alături asupra averii mobile cât și imobilă ordonată tot de judele instructor în faza instrucției până la prezentarea actului de acuzare și mai târziu de către Camera de acuzare sau de tribunal când afacerea este pusă pe rol spre judecare.

Discuțiunea în jurul acestei chestiuni se face, asupra punctului dacă instanțele judecătorești care au cuvântul ca foruri de control a deciziei ordonată de judele instructor în asemenea materie, sunt foruri civile sau penale; precum și dacă aceste foruri civile pot să statueze în chestiunea ordonării sechestrului asigurător în penal. În cazul concret: văduva victimei lui FF. ucis în anumite împrejurări cu un glont de revolver de către acuzatul P. Z., în numele sau și al copilului minor, a cerut execuție de asigurare pe averea acuzatului și a obținut-o ca echivalent al despăgubirilor ce i-se cuvin; urmând a i-se atribui definitiv după ce sentința de condamnare va rămâne definitivă.

Acuzatul prin apărător se adresează forului civil-tribunalului și îi cere anularea celor hotărâte de judele instructor, bazându-se pe rațiuni de text și pe practica constantă a tribunalelor represive, care în asemenea cazuri obișnuit trimit mai totdeauna părțile să întenteze acțiune aparte pe cale civilă. Chestiunea merită a fi discutată și iată mai la vale cum o vede d-l Dr. Iustin Pop avocat și juriconsult cunoscut din Deva, în concluziile scrise ce însoțesc recursul pe care-l face:

„Când în procedura penală s'au creat dispozițiunile privitoare la cererea de execuție asigurătoare (§ ul 493.) legislatorul a făcut această numai în măsura, care era strict necesară în legătură cu această lege, dat fiind că legea de execuție (XL. 1881.) exista deja. Chiar de aceea în art. 493. al ult. pr. p. se prevede ca în afară de dispozițiile cuprinse în art. 495. să se aplica dispozițiile legii de execuție.

Este bine știut că pr. p. stabilește în art. 378, foruri pentru recurs (felfolyamodás) numai privitor la fondul sau materia pur penală a cauzelor și în foruri de recurs pentru chestiuni care aparțin domeniului civil. Tot așa de bine știut este că execuția de asigurare în cauze penale este instituție cu caracter pur civil. Nu se poate deci, ca pentru deciziunile date de judele de instrucție, camera de acuzare sau tribunalul ca for penal în materia de execuție asigurătoare, foruri de recurs să fie aceleași, care sunt create în lege pentru deciziunile date în materie pur penală, ca de ex. orânduirea sau neorânduirea arestului de instrucție și altele.

Și că nu se poate este evident din al. ult. al art. 493 pr. p. și pe de altă parte din faptul că pr. p. nicăieri n'are o dispoziție că forurile de recurs pentru aceste două categorii de deciziuni (pur penale și cele de caracter civil) sunt aceleași; iar dacă legislatorul ar fi avut această intențiune de a identifica forurile, introducea o astfel de dispozițiune în pr. p. Dar o astfel de dispozițiune nu avea nici un rost de oare ce legea de execuțiune exista deja în timpul când s'a codificat pr. p., deci nu era nevoie ca aceasta să creeze foruri în materia de execuție asig., când acestea erau deja create gata în legea de execuție. Așa fiind decizia camerei de acuzare este nulă, neavenită.

Greșeala juridică a tribunalului că el ca for apelativ civil nu are amestec în cauza orânduiri și efectuării execuției de asigurare mai rezulta și din următoarele:

Admitind părerea tribunalului, se produce o aberație debandabilă în ce privește forurile de recurs. Conf. dispoziției art. 493. pr. p. al. ultim. execuția de asigurare o orânduiește judele de instrucție sau camera de acuzare sau Tribunalul ca instanța penală, după cum cauza e în faza instrucției sau în alt studiu următor. Acum dacă-e de ex. cazul că Trib. ca instanță penală a orânduit exec. de asig. după părerea tribunalului, Curtea de Apel ar trebui să statueze asupra apelului făcut împotriva ordonării sau nu a executării de asigurare. În chipul acesta însă s'a pierdut un for, un grad recursual; tribunalul ca for civil ori Curtea de Casație. Pierderea unui for însă nu este permisă, pentru că pr. p. nicăieri nu conține vreo dispoziție, conform căreia chestiunile exec. de asig. în cauze penale să fie altfel tratate de cât execuțiile de asigurare în procesele civile. Chiar din contra: în cele dintâi trebuie admisă o mai largă apa-

rare de cât în cele din urmă, dat fiind că, creanțele de despăgubire ale lezaților din cauze penale sunt nesigure cu totul și soarta lor e că ori se pierd în urma achitării acuzatului, ori că instanța penală îndrumă aproape în toate cazurile pe lezați a-și valorifica pretențiile asupra daunelor pe calea procesului civil. În procesul civil însă pretențiile creditorilor executați sunt a priori reale, de multe ori judecate deja prin sentințe, în toate cazurile în bună parte dovedite. Urzându-se însă filiera de atac hotărâtă de legea execuțiilor fie că execuția de asigurare a ordonat-o judele instructor, camera de acuzare sau tribunalul ca for penal, căile de atac trebuie să fie întotdeauna tribunalul ca for civil și Curtea de Casație în cazurile admise de legea de execuție.

Dar tribunalul a mai scapat din vedere că apelul era îndreptat nu numai împotriva ordonărilor executiv de asigurare, ci și împotriva actului de efectuare al acesteia, îndeplinit prin judecătoria de ocol. Ordonarea și efectuarea sunt două acte inseparabile unul de altul. Cum însă efectuarea executiv de asigurare e actul unei instanțe civile — în cazul de față judecătoria de ocol — eo ipso, deliberarea asupra apelului trebuie să fie de atribuția tribunalului ca for apelativ civil.

Red.

JURISPRUDENȚA STABILĂ

DE

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Complectul pen. ru Ardeal și Bucovina

SECȚIUNEA I.

(Bucovina)

Decizia No. 256—922

Dosar No. 262—922

Declarațiune de ultimă voință. Reviziune pe motivul prevăzut de § 503 al 2, 3 și 4 pr. civ. austriacă. Testament olograf. Testator bolnav. Aprecierea dovezilor.

În procesul reclamantelor reprezentate prin adv. Dr. Fränkel în contra copiilor minori, reprezentaji prin adv. Dr. Ambroz Comoroșan pentru invalidarea declarațiunii de ultimă voință.

S'a luat în cercetare reviziunea reclamantelor în contra deciziunii Tribunalului Suceava ca instanță de apel din 30 Noembrie 1921 Bc. III. 378—21 confirmatoare sentința judecătoria Solca din 10 IV—1921 C. II. 529/9—20 prin care nu s'a admis cererea din acțiune.

Curtea, deliberând: Asupra motivelor de reviziune invocate conform §-ului 503, cifra 2, 3 și 4 P. c. și anume:

a) Asupra motivului dintâu, lăsând ca și instanța de apel nediscutat dacă scrisoarea cu data Viena 4/VI—915 conținea testamentul răp. Anton Hopulele este într'adevăr scrisă și semnată de testator cu propria sa mână ceea ce se poate contesta, chiar după conținutul aceleiași scrisori, din care reese, că testatorul în epoca în care dânsul să fi scris acea scrisoare, era grav bolnav, cu piciorul în mașină zăcând pe spinare cu fața în sus, așa că cu siguranță se poate deduce faptul, că dânsul din cauza caracterului bolei sale, n'a putut singur să scrie, de unde urmează;

b) că stabilirea instanței întâi, că scrisoarea menționată conține un testament olograf e în con-

traziere cu actele din dosar (motivul al doilea din § 503, cifra 3 pr. civ.)

c) asupra motivului al treilea dezvoltat în sensul că instanța de apel a judecat înexact cauza de față, când n'a putut din depunerile martorilor audiați în instanța I să constate, că testatorul, prin declarațiunile sale, ce le-a făcut înaintea martorilor, a revocat testamentul conținut în scrisoarea cu data Viena 4/VI—915, fiind în tot cazul voința sa declarată, ca neîntorcându-se el din războiu averea să fie de către judecătoria împărțită între erezii legitimi.

Considerând că instanța succesorală, având în vedere împlinirea condițiilor formale a scrisorii defunctului Anton Hopulele cu data Viena 4/VI—915 ca testament scris olograf, a hotărât să trimeată pe cale de judecată pe declarații erezii legitimi, reclamanțele au intentat acțiunea prezentă în anularea acelui testament, având așa în sarcină probarea invalidității testamentului olograf.

Considerând că reclamanțele în procesul de față numai în general au contestat, că scrisoarea cu data din Viena din 4/VI—915 ar fi scrisă de Anton Hopulele cu mâna proprie, fără a aduce anume fapte sau probe în dovedirea circumstanței că scrisoarea menționată n'ar fi olografă și că deci instanța de apel cu drept cuvânt a argumentat că simpla contestare încă nu ajunge pentru a înlătura o ultimă voință formal existentă și recunoscută ulterior de însuși testator ca originală.

Considerând că așa fiind nici o defectuositate a procedurii în apel într'un punct esențial n'a avut loc.

Considerând, că în ce privește pretinsa declarațiune orală, o asemenea declarațiune în formele unei declarațiuni de ultimă voință din depunerile martorilor audiați în instanța întâi nu s'a putut constata și că aprecierea dovezilor în special a depunerilor martorilor nu mai e supusă examinării instanței a III a, iar o contraziere a constatărilor esențiale în fapt cu actele din dosar la examinarea cauzei nu se poate constata, deci și plângerea pe motivul de reviziune din §-ul 503, cifra 3 pr. civ. nu e nici decum motivată.

Considerând, că pășind dela constatările instanțelor inferioare aprecierea juridică a cauzei e exactă și conform legii neputându-se constata nici falsul scrisorii cu data Viena din 4/VI—915, nici revocarea testamentului indus în acea scrisoare, nici motivul de reviziune din §-ul 503, cifra 4 pr. civ. nu are loc.

Considerând că deci reviziunea în întregime nemotivată nu se poate admite, iar în ce privește cheltuețele de judecată este a se hotărâ conform §§-ilor 41 și 50 din pr. civ.

Pentru aceste motive, în numele legii Curtea decide. Reviziunea nu se admite.

Decizia No 535—922

Ardeal

Dosar No 835—921

Proces de reînnoire Violarea regulilor de drept formal și material. Expirarea termenului pentru reînnoire Legea LIV. din 1912. legea I. din 1911 și legea LIX din 1881.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune prezentată de reclamantii în contra sentinței Tribunalului din Sighetul Maramureșului No. C. a. 1452—a/1920 în proces de reînnoire intentat contra intimului pentru desființarea sentinței dată sub No. 1900 Sp. I. 59.

Curtea deliberând: Asupra motivelor din cererea de reviziune, în care reclamantii în termeni generali susțin că Tribunalul ca for apelativ a violat regulile

de drept formal și material, când a respuns acțiunea de reînnoire;

Având în vedere sentința instanței de apel, din care rezultă, că în procesul fundamental acțiunea introdusă de reclamantul Chaim Werzberger pentru proprietatea imobilelor din cărțile funduare N.ii 1181, 1482 și 1494 a comunei Borșa contra intimărilor Alexei Buzura a fost admisă, prin urmare dreptul de proprietate asupra imobilelor mai sus menționate s'a judecat în favoarea lui Chaim Werzberger;

Pentru desființarea sentinței date în acest proces s'a intentat acțiunea prezentă de reînnoire, care însă constatându-se că este înaintată după expirarea termenului prescrist — a fost respinsă;

Considerând, că în sensul §. 64. al art. de lege LIV din anul 1912 — în acel caz, când sentința atacată cu reînnoire s'a pronunțat înainte de pășirea în vigoare a procedurii civile (art. de lege I din anul 1911) — termenul de 6 luni și deci de 5 ani în cari anume este a se înainta acțiunea de reînnoire, sunt a se compute (*socoti*) dela pășirea în vigoare a procedurii civile, dacă termenul prescrist de legea anterioară până la punerea în vigoare a procedurii civile, adică până la 1 Ianuarie 1915 — încă n'a expirat, iar dacă timpul prescrist în procedura civilă anterioară pentru înaintarea reînnoirii a fost trecut, cererea nu poate fi admisă;

Considerând că în procesul fundamental sentința forului apelativ s'a pronunțat în 22 Decembrie 1900 iar acțiunea de reînnoire pentru desființarea acestei sentințe s'a înaintat în 16 Iulie 1919, adică cu aproape 18 $\frac{1}{2}$ ani ulterior;

Considerând că conform procedurii anterioare și anume conform §. 69 punctul 2 din art. de lege LIX din anul 1881 acțiunea de reînnoire a fost a se prezenta în termen de 10 ani, și fiindcă acest termen expirase încă înainte de punerea în vigoare a procedurii civile noi — este evident că Tribunalul ca for apelativ n'a violat nici o norma de procedură când în virtutea §. 571 pr. civ. acțiunea de reînnoire a fost respinsă.

Pentru aceste motive, în numele legii înalta-Curte respinge cererea de reînnoire.

Dec. 89—922. Ardeal Dosar 121—921.

Drept de proprietate imobiliară. Ordonanța M. E. 4420—918. Drept de rescumpărare. Caz special. Convențiune verbală. Econom plugar reclamant.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune contra sentinței Curții de Apel din Oradea Mare, No. 1920 C. J. 654—11, pentru dreptul de proprietatea imobilelor;

Curtea, deliberând: asupra motivelor cererii de reviziune a reclamantului prin care Sentința instanței de apel se atacă din trei puncturi de vedere și anume: că această instanță a lezât normele de drept, când ordonanța No. 4420—1918 M. E. a Ministerului ungar menținută în vigoare prin dispozițiunile de conținut general ale decretului I. al fostului Consiliu Dirigent, în sensul cărei ordonanțe contractele relativ la înstrăinarea imobilelor sunt valabile numai redactate în scris;

1. Peste tot a aplicat o;

2. A aplicat-o la judecarea dreptului de rescumpărare, care e baza acțiunii;

3. A aplicat-o între împrejurările speciale ale cazului în chestiune, fiindcă reclamantul la intrarea în vigoare a menționatei ordonanțe fusese în posesi-

siunea imobilelor în litigiu, iar conform punctului 2, din ordonanță, în acest caz normele aceluia nu se aplică și faptul posesiunii anterioare, ca o condiție a neaplicării legii, instanța de apel trebuia să-l corecteze din oficiu, ce însă a omis să facă;

Având în vedere starea de fapt în baza căreia este introdusă acțiunea reclamantului, reesă că în cazul prezent nu poate fi aplicată ordonanța guvernului maghiar No.4420—1918, deoarece la emiterea acestei ordonanțe s'a ținut (*avut*) în vedere scopul de a pune stavilă specutei cu imobilele, iar fostul Consiliu Dirigent român a menținut această ordonanță pentru a înlesni realizarea reformei agrare, ce aștepta să fie realizată, s'a ordonat deci ca convențiunile asupra imobilelor să se facă în scris, și să se prezinte spre controlare și aprobare, declarând convențiunile încheiate verbal de nevalabile; pe când în cazul prezent nu subversează (sunt întrunite) criteriile menționate mai sus, pentru că reclamantul, ca econom plugar nu cere în acțiunea sa imobile decât cari ale dânsului au fost și pe cari intimatul cumpărându-le la licitație esecutorie a promis în mod obligator a i-le restitui, iar reclamantul a primit această promisiune spre a-și exercita această profesiune de plugar; Convenția verbală în speță se consideră deci de valabilă din punctul de vedere al ordonanței citate mai sus;

În baza acestor motive, omițând judecarea celorlalte plângeri depuse în cererea de reviziune și amintite mai sus sub punct. 2 și 3 ca devenite fără obiect, cu invocarea §-ului 543 P. c.

Curtea, în numele legii. Disolvă sentința Curții de Apel din Oradea-Mare de sub No. 1920 b. I. 654/II și retrimite cauza aceleși instanțe pentru a stabili cu luarea în considerare a punctului principal de mai sus, faptele în baza cărora procesul se va putea judeca în merul (*fond*) și expunându-și concluziunile în drept din aceste fapte, a da o nouă hotărâre cu privire și la suportarea speșelor de judecată în instanța III. pe cari le stabilește.

Decizia No 273 922. Ardeal Dosar No. 642 921.

Drept de proprietate imobiliară. Pact de rescumpărare. Interpretarea stipulațiunilor din pact Aprecieri juste ale instanței de fond.

S'a luat în cercetare cercerea de reviziune contra sentinței Curții de Apel din Timișoara No. 1921. b. I. 42—9, pentru constatarea dreptului de proprietate asupra unui imobil.

Înalta Curte. Deliberând asupra motivelor cererii de reviziune, prin care reclamantul se plânge de violare de drept material din partea instanței de apel, în urma greșitei interpretări a pactului de răscumpărare încheiat între reclamant și intimajii I. și II. în sensul acela, că acești intimajii au avut dreptul să vândă imobilul din proces cu prețul de 120.000 cor. nu numai fără învoirea, dară și fără știrea reclamantului; mai departe pentru violare de drept formal, comisă prin omiterea audierii martorilor relativ la noua stipulare a dreptului de răscumpărare cu intimatul I. în luna Septembrie 1918, relativ la dovedirea relei credințe din partea intimajilor III—VI. și relativ la împrejurarea că Dimitrie Socoineanțu intimatul II. voind să respecte dreptul reclamantului de răscumpărare, partea sa nu și-a vândut-o, mai departe prin omiterea ordonării expertizei asupra valoarei imobilului din proces în luna Noembrie 1918

și prin omiterea desbaterii hotărârii în chestiunea desdăunării.

Având în vedere, că stipulațiunile relativ la dreptul de rescumpărare a reclamantului asupra imobilului vândut mai departe intimărilor III—VI. sunt depuse în convențiunea reciprocă confecționată între reclamant și intimatul I. la 26 Noembrie 1910, care convențiune în proces nu este alacată.

Considerând că deși conform punctului a) din această convențiune reclamantului i-sa rezervat dreptul de rescumpărare pe restimp de 10 ani și intimății au vândut imobilul în chestiune, mai departe înaintea expirării acestui termen, totuși.

Având în vedere stipulațiunea următoare conținută de punct b) din aceeași convențiune, conform căreia intimății I și II ca cumpărătorii imobilului dela reclamant la caz, că ar putea ajunge un preț minimal de 120.000 coroane, se îndreptătesc a vinde imobilul din proces „oricând” și „fără învoirea, vânzătorului reclamant.

Având în vedere că această stipulațiune din punct b) care imediat urmează celei din punctul a) referitoare la dreptul de rescumpărare a reclamantului, corect în altfel nici nu se poate explica, decât că reclamantul vânzător condiționat de obținerea unui preț minimal de 120.000 coroane de către cumpărătorii lui, a renunțat la dreptul lui de rescumpărare.

Având în vedere, că intimății I și II, primind dela intimății III—IV pentru imobilul în chestiune chiar 120.000 cor. prin urmare încetând dreptul de rescumpărare a reclamantului, cu tot dreptul au vândut, iar cei din urmă cu tot dreptul au cumpărat acest imobil.

Considerând că susziselor stipulațiuni din convențiunea amintită, nici astfel de explicațiune nui-se poate da, că intimății I și II ar fi fost datori înainte de a vinde imobilul al aviza pe reclamant, pentru că acesta să-și poată exercita dreptul său de rescumpărare, de oarece o astfel de explicare ar condițion subversarea (aflarea) dreptului de preemțiune, care însă prin convențiunea în chestiune nu s'a stipulat;

Considerând, că astfel fiind, instanța de apel n'a violat nici o normă de drept, când a interpretat stipulațiunile din convențiunea menționată în conformitate cu cele aci expuse;

Considerând, că după o astfel de explicare a acestor explicațiuni, toate celelalte circumstanțe înșirate de reclamant se arată de irelevante (*superflue*) și în consecință referitoarele plângeri bazate pe violare de drept formal de nefondate;

Considerând, în fine, că conform §-ului 188 punct 5 din Pr. cir. cererea unei desdăunări în locul obiectului original cerut în acțiune numai atunci nu constituie strămutarea acțiunii, dacă obiectul original cerut a suferit vreo schimbare, care caz în speță nu subversează (este) și prin urmare și neadmiterea noului pelt (*cereri*) referitor la desdăunare este legală, corespond dispozițiunilor §-ului 494 Proc. civ.

Pentru aceste motive, In numete legii. Inalta Curte nu admite cererea de reviziune a reclamantului.

Decizia No. 413—922 Ardeal Dosar No. 80—922.

Contract de subînchirire. Restaurant. Cact de sarcini. § 1908, 914 și 1919 l. civ. austriac. Proprietar ulterior. Perfectarea, subî inchirierii. Caz fortuit § 1447 c. civ. austriac.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune contra sentinței Tribunalului Caransebeș No. 1921 C. a.

1246—8 pentru rezilierea contractului de subînchiriere și aces

Inalta Curte. Deliberând asupra motivelor cererii de reviziune, prin care reclamantul se plânge pentru greșita convingere juridică a instanței de apel, că dânsul în baza condițiunilor conținute de cactul de sarcini și în baza art. 1908 C. c. a ar fi avut dreptul înaintea semnării contractului între dânsul și proprietar, a da restaurantul în chestie în subchirie; pentru greșită invocare a §§-ilor 914 și 919 C. c. a. și pentru neobservarea și neaplicarea dispozițiunilor §-ului 1447 C. c. a. care formează baza de drept a acțiunii.

Având în vedere, conținutul acțiunii din care rezultă că reclamantul cere rezilierea contractului de subînchiriere asupra hotel-restaurantului închiriat de dânsul în urma interdicției subînchirierii conținută din punctul 7 din contractul confecționat ulterior între dânsul și proprietar.

Având în vedere, că contractul de subînchiriere, fiind o afacere juridică consensuală, s'a perfecționat între părțile din proces, încă în luna februarie 1920, luând atunci intimatul obiectul subînchiriat și în posesiune.

Considerând, că astfel fiind stipulațiunea luată sub punct. 7 în contractul încheiat între reclamant și proprietar ulterior, adică în luna Aprilie 1920, nu poate avea nici o înrăurire asupra dreptului de locațiune dobândit de intimat înainte, neputându-se atinge raportul juridic între părțile din proces prin interdicțiunea impusă reclamantului de proprietar ulterior, și prin urmare reclamantul în baza acestei interdicțiuni rezilierea contractului de subînchiriere, adică desfacerea raportului juridic între dânsul și intimatul, cu succes nu o poate cere.

Considerând, în ce privește plângerile reclamantului, cea bazată pe neaplicarea dispozițiunilor §-ului 1447 C. c. a. este nefondată, deoarece prin acest paragraf se dispune despre stingerea îndeplinirii unei obligațiuni în urma unei împrejurări fortuite; ori în speță despre aceasta nu poată fi vorba, de subînchiriere și-a îndeplinit deja obligațiunea față de cerere reclamantul prin predarea obiectului de intimat; iar toate celelalte plângeri ale reclamantului în urma sus expusului punct de vedere juridic devin fără obiect;

Considerând că așa dară cererea de reviziune a reclamantului înaintată contra sentinței Tribunalului Caransebeș în toate privințele sa arată nefondată;

Pentru aceste motive, in numete legii. Nu admite cererea de reviziune.

Decizia No. 421—922. Ardeal Dosar No. 1840—1921

Valorare de testament. — Testament făcut de notarul public. — Testament verbal. — Legea XVI din 1876 § 15. — Condițiuni esențiale.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune a intimatului, contra sentinței Curții de Apel din Târgul-Mureș No. C. I. 352/17—1919 în procesul intentat de reclamant pentru valorare de testament.

Cutea deliberând: Asupra motivelor din cererea de reviziune invocate pe baza §-lui 534 proc. civ. în care intimata susține, că Curtea de Apel cu violarea regulilor de drept a pronunțat sentința, prin care a declarat, că testamentul decedatei văduve a lui Alexe Sikó născ. Maria Sós, făcut la 18 Aprilie 1912 cu act autentic de notarul public Dr. Carol

Horváth sub No. 124—1912, revocându-se este nul și nevalid, iar testamentul verbal făcut de decedată la 12 Februarie 1918 este valid, pentru că acest testament verbal defunctei nu corespunde condițiilor, recerînțele prescise în § 15 art. XVI din anul 1876, deoarece chiar Curtea de Apel a constatat, că testatoarea nu s'a pronunțat în acea privință, că declarațiunea și dispozițiunea făcută verbal — o consideră de testament verbal.

Curtea de apel în sentința supusă reviziei în adevăr a constatat ca fapt, că defuncta nu s'a pronunțat în privința aceea, că declarațiunea și dispozițiunea făcută de dânsa verbal, înaintea morții sale cu o zi, — o consideră de testamentul ei verbal.

Considerând, că din împrejurările stabilite și anume, că decedata vădura lui Alexa Sikó născ. Maria Sóos în 12 Februarie 1918 în permanenta prezentă a martorilor numiți și audiați în proces a declarat că testamentul său făcut mai înainte înscris (la 18 Febr. 1912) îl revocă și apoi a dispus ca averea sa cui și în ce măsură să rămână, nu se poate fără îndoială și logic deduce, că defuncta a voit, a face testament, și mai ales a voit a dispune în testament verbal; de aceea Curtea de Apel a violat dispozițiunile §-lui 15 art. XVI din anul 1876, când a enunțat, că declarațiunea și dispozițiunea defunctei este testament verbal și ca atare valid, pentru că în virtutea paragrafului susmenționat se cere imperativ, ca condiție esențială, ca testatoarea să facă două declarațiuni, una în care dispune asupra averii sale și alta în care enunță, că declarațiunea sa o consideră de testamentul său verbal, ceea ce în cazul prezent nu s'a întâmplat, de unde urmează, că reviziunea este fondată, iar în ce privește spesele, dispozițiunea se bazează pe §. 545 pr. civ. Pentru aceste motive, în numele legii.

Curtea admite cererea de reviziune; Strămută (anul Sentința Curții de Apel din Târgu-Mureș No. C. I. 352/17—1919, în consecință respinge acțiunii reclamanților și îi obliga la cheltueli proces.

Decizia Nr. 296—1922. Ardeal Dosar Nr. 662—1921
Cauză funduară. — Drept ipotecar. — Prenotare 192—3142 reg. cășilor fonduare. — Mandat de plată emis conform § 588 și urm. pr. civ. ungară.

S'a luat în cercetare recursul lui Martin Farkas înaintat contra deciziei Tribunalului Satu Mare Nr. 1919 P, Kf. 3258 în cauza fonduare contra lui Fischel Weisz pentru prenotarea dreptului ipotecar.

Inalta Curte, Consideră că în speță Martin Farkas a cerut prenotarea dreptului ipotecar asupra unui imobil, ce face proprietatea funduară a lui Eischel Weisz, în sensul § 92 din Regulamentul cărților funduare pe baza unui mandat de plată emis conform §§ 588 și urm. din Pr. Civ.

Considerând, că conform menționatului paragraf din regulamentul cărților funduare prenotarea dreptului ipotecar este admis numai în baza hotărârilor judecătorești încă neintrate în vigoare de drept, prin care între altele se adjudecă o pretențiune sumară; considerând, că mandatul de plată în timpul arătat pentru înaintarea opozițiunii nici cu cade sub noțiunea unei hotărâri judecătorești, constituind, acesta după cum este și numit un simplu mandat emis la cerere unilaterală, căruia opunându se debitorul în termen, conform dispozițiunii §-ului 603 Pr. civ. își pierde întreaga valoare obligatorie, rămânându-i sin-

gurul efect, că prin înmânarea aceluia se consideră de intențat procesul între părți.

Considerând, că astfel mandatul de plată nici constituind o hotărâre judecătorească, prin aceea cu atât mai puțin se adjudecă vreun drept, sau vreo pretențiune și prin urmare în baza aceluia conform celor mai sus expuse un poate avea loc o prenotare de drept ipotecar, iar documentul anexat la recurs în baza § 142 din sus zisul regulament nu se poate luat în considerare.

Pentru aceste motive, precum și în baza motivelor depuse în decisiul Tribunalului, care aflându se corecte asemenea se acceptă.

Inalta Curte, nu atinge partea deciziei, referitoare la spese ca neatacată, iar cealaltă parte atacată prin recurs o aprobă.

Decizia No. 630—922. Ardeal. Dosar No. 716—922
Contract de chirie. — Atribuțiuni de competență. — Suspendarea executării § 509 al. 2, 417, 547 și 496 pr. civ. ungară.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune a întimaților contra sentinței Tribunalului Cluj Nr. 1921 C. a. 2437—14, precum și recursul intitulat ca apel a reclamantului, înaintat tot contra deciziei aceluiaș Tribunal de sub. Nr. 1921—2437—18 în procesul ce decurge între părți pentru rezilierea contractului de chirie și acces.

Inalta Curte. Văzând cererea intimaților de sub. Nr. 8939 înaintată acestei Inalte Curți, prin care intimați își revocă cererea de reviziune condițional-minte (condițional) și anume în cât s'ar stabili, că deliberarea acelei cereri de reviziune n'ar aparține atribuțiunii curții de apel;

Având în vedere, că prin contractul de închiriere aflător la dosar, chiria anuală se stabilește atât pentru prăvălie ce constituie obiectul procesului, cât și pentru o locuință „garçon“ într'o sumă și anume în 6500 cor. (3520 lei) fără a se indica, că din această sumă ce a nume parte cade pe prăvălie ca obiect principal de închiriere;

Considerând, că astfel fiind, nu se poate constata că valoarea obiectului n'ar întrece suma de 2500 lei, de unde urmează, că în speță valoarea obiectului este a se considera chiria anuală pusă în contract în suma unică de 3250 lei, de unde rezultă, că deliberarea cererii de reviziune cu privire la valoarea obiectului procesului nu aparține atribuțiunii Curții de Apel, ci acestei Inalte Curți, iar în acest caz, conform celor mai sus zise cererea de reviziune se consideră de revocată;

Văzând apoi recursul reclamantului intitulat ca Apel;

Considerând, că motivul invocat de către Tribunal în decisiul atacat cu recurs, și anume că prin executarea prealabilă a sentinței atunci încă neintrată în vigoare de drept i-s'ar cauza debitorului o daună ireparabilă, se află de temeinic și prin urmare suspendarea executării corespunde dispozițiilor §-lui 509 alin. 2. și §-lui 417 P. c. de unde urmează că recursul reclamantului, care în urma revocării cererii de reviziune de altcum a devenit și fără obiect, — e nefondat.

Pentru aceste motive, în numele legii.

Inalta Curte în baza §§ lor 547 și 496 P. c. face să înceteze efectul cererii de reviziune și retrimită întreg dosarul instanței de apel cu îndrumarea, că despre aceasta să avizeze părțile; iar în ce pri-

vește recursul înaintat de reclamant contra deciziei Tribunalului Cluj Nr. 2457—18 din 1921 pe aceasta nu-l admite.

Decizia No 172—1922 Ardeal. Dosar No 1838—921

Drept de propr. și posesiune. Litispendență. Intabulare în cartea funduară. Părți litigante și fapte juridice diferite.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune contra sentinței Curții de Apel din Târgu Mureș No 1920 C. I. 301—6 adusă în chestiunea excepțiunii de litispendență, în procesul intentat de reclamantul Iosif Cheil, pentru recunoașterea dreptului de proprietate, posesiune și desdăunare.

Inalta Curte, Deliberând asupra motivelor cererii de reviziune, prin care se susține, că instanța de apel ar fi violat normă de drept, când n'a constatat litispendența.

Considerând că, condițiunea litispendenței este identitatea dreptului improcesual și a părților din proces, iar dreptul se consideră atunci de același, când e bazat pe aceleași fapte juridice și în ambele procese este validat cerut în aceeași extensiune:

Considerând, că în acest proces reclamantul cere recunoașterea dreptului său de proprietate în baza intabulării în cartea fonduară și ca consecință acestui drept, judecarea posesiunii imobilelor și a unei daune; iar în procesul de sub No 1195—1919 intimatul, ca reclamant intențiază acțiune nu numai în contra reclamantului din acest proces ci și în contra unei a doua persoane juridice, cerând, ca intabularea dreptului de proprietate efectuată pe seama reclamantului asupra imobilelor în chestiune să se declare de nulă și nevalabilă, din acel motiv fiindcă reclamantul de acolo, care este intimatul de aici, din acest alt proces a cumpărat imobilele în chestiune dela pomenita persoană juridică înaintea reclamantului din acest proces, iar acesta având cunosțință despre aceasta a câștigat imobilele cu rea credință, prin urmare să se șteargă dreptul de proprietate intabulat deja și tot deodată să se oblighe menționata persoană juridică inacționată împreună cu reclamantul din acest proces, la predarea unui document bun pentru intabularea dreptului de proprietate a intimatului din acest proces.

Rezultă de aci, că până ce (de oarece) nici părțile nu sunt numai aceleași în ambele procese, de altă parte nici dreptul inacționat în acele două procese nu e bazat pe aceleași fapte juridice și nici nu se validează în ambele procese în acea extensiune.

Având în vedere așa dară că în speță nu subsistă litispendență și prin urmarea excepțiunea ridicată pe acest motiv s'a respins fără violare de drept.

Pentru aceste motive, în numele legii. Nu admite cererea de reviziune.

Deciziunea No. 157—922. Ardeal. Dosar No. 1430—1921

Contract de serviciu. Greșită aplicare o ordonanței, M. E. No. 1118—915. Salariat mobilizat.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune a intimatei „Fabrica de Cognac” ungara-franceză R. Martay și Consoții societate pe acțiuni, contra sentinței Tribunalului Arad No, 1920 C. a. II. 4537—7 în procesul intentat de reclamantul Adolf Haresi pentru 18200 cor.

Inalta Curte, Deliberând asupra motivelor cererii de reviziune înaintată pentru violare de drept

material și anume; greșită aplicare a ordonanței No. 4118—1915 M. E. ca nefiind în vigoare, iar presupunând vigoarea-i pentru greșită aplicare a acestei ordonanțe.

Având în vedere, că conform decretului No. I. art. 1. al fostului Consiliu Dirigent: legile ordonanțele, regulamentele și statutele legale de mai înainte, emanate înainte de 18 Octombrie 1918, până la altă dispoziție rămân în vigoare, iar în privința aceasta de atunei altă dispozițiune nu s'a adus și prin urmare menționată ordonanță este a se considera ca ca fiind încă în vigoare.

Având însă în vedere, că această ordonanță prin care se dispune, ca contractul de serviciu al celor angajați cari au făcut campania, după încetarea serviciului militar intră din nou în vigoare, nu conține și astfel de dispoziție în urma cărei și salariul angajatului ar trebui ridicat corespunzător noui obligațiuni.

Având în vedere, că conform faptelor stabilite de instanța de apel decisive și în decursul procedurii de reviziune, reclamantul, care făcea campania și la plecarea în serviciul militar era angajatul firmei intimată, după încetarea serviciului militar a fost reprimat în serviciul firmei sub aceleași condițiuni, sub care fusese angajat;

Având în vedere, că conform conținutului contractului de serviciu aflat la dosar, care stabilește raporturile de serviciu a reclamantului, patronul oricând îi poate sista (*inceta*) funcțiunea de călătorit, când dânsul afară de salariul fix și banii de locuință, încălzit și luminat, alte pretențiuni nu poate să ridice.

Având în vedere, că reclamantul cu începere dela reîntoarcerea în serviciu, intimăteii firme nu ia prestat nici nu serviciu, deci nici n'a călătorit, iar menționatele retribuțiuni, care îi compete (se cuvin) necondiționat și care tot în sensul contractului de serviciu fac 200 cor. lunar, le-a primit regulat ba mai mult, le-a primit conform afirmațiunii intimăteii de reclamant necontestate, în decursul întregului războiu.

Din (*pentru*) aceste motive cererea de reviziune a intimăteii bazată pe greșita interpretare a susmenționatei ordonanțe, aflându-se de bazată, se admite respinge cu chellueli.

Decizia No. 30—922. Ardeal. Dosar No. 329—922.

Proces de repositiție. Erede legal. Normele de procedură § 534 pr. civ. ungară. Stare faptieă. Proces separat.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune a intimatului în contra sentinței Tribunalului din Brașov de sub Nr. C. Ap. 1920 C. 2163/4 în procesul intentat în contra lui pentru repositiție.

Curtea deliberând asupra motivelor din cererea de reviziune invocate pe baza § 534 din pr. civ. în care susține intimatul că tribunalul cu violarea normelor de procedură a omis introducerea probațiunii pe aceia esențială împrejurare, cumcă intimatul este eredele legal al decedatului Ioan Bughes și asifel pe baza dreptului de succesiune îi compete (i se cade) proprietatea acelei note a imobilului pe care o folosesc.

Apoi n'a luat în seamă tribunalul ca for apelativ regula de drept, că dreptul de succesiune în litemile prescripțiunii se poate valida și asifel decisiunea de predare a lăsământului n'are puterea lucrului judecat, — cere strămutarea sentinței supusă reviziunii și respingerea acțiunii.

Considerând, că tribunalul ca for apelativ, —

conform proc. verbal după aprecierea tuturor probelor fără violare de drept, de oarece au exarea actelor invocate de intimat în adevăr a fost superflua, însuși afirmând, că dreptul său de succesiune nu este recunoscut, deci prin aceasta nici o violare de normă nu s'a făcut și pentru că dreptul de succesiune în acest proces nici nu se poate valida, ci numai în proces separat contra tuturor eredităților, de unde urmează că cererea de reviziune încă este neînte-meiată...

Decizia No. 682—22 Ardeal Dosar No. 1691—21

Proces de întreținere. Copil nelegitim. — Responsabilitatea tatălui. — Bunele moravuri.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune prezentată de intimat contra sentinței tribunalului — Turda No. C. A. 950—920, — în procesul intentat de reclamanta intimatilor pentru intervenție și acces.

Curtea deliberând, Asupra motivelor din cererea reviziune, în cae intimatul II Nicolae Lazăr atacă sentința Tribunalului din Turda, ca for apelativ, pentru că n'a ordonat continuarea probațiunei obiectând că intimatul I Avram Lazăr, tatăl copilului nelegitim dispune de avere, prin urmare intimatul II nu poate fi obligat a da întreținere, apoi pentru că a nesocotit legea referitoare la donațiuni și n'a luat în considerare, că obligamentul intimatului II este în contra bunelor moravuri.

Considerând că Tribunalul ca instanță de apel pe baza recunoașterii făcută ca fapt, cum că după ce reclamanta și intimatul I fiul intimatului II s'a reîntors dela oficiul stării civile fără ca căsătoria intenționată între ei, să se fi celebrat, intimatul II a dispus, că reclamanta și până la legarea căsătoriei care are să urmeze numai decât, se rămână la fiul lui, și dacă din acest raport ar naște copii, el pentru toate răspunde, și este aplicat a dispune și 1000 cor. cautelă, (*cauție*).

Considerând, că în vederea acestei stări de fapt instanța de Apel n'a violat regula de drept formal sau material, când a aprobat sentința forului prim, prin care intimatul II încă a fost obligat la plățirea intertenției, întreținerii — și expunerile de reviziune nu pot fi luate în considerare în cazul prezent indiferenț fiind, ca tată natural are sau nu avere corespunzătoare, apoi pentru că despre contract de donațiune sau convențiune contra bunelor moravuri, în cursul procesului nici intimatul II n-a făcut amintire și nu a susținut aceasta, — prin urmare este evident, că reviziunea este nebazată.

Pentru aceste motive. Inalta Curte nu admite petiția (*cererea*) de reviziune.

Decizia No. 31—922. Ardea Dosar No. 541—921.

Compelița. Limita de compeliță a judeului de ocol, din cauza valorii. §. 525 pr. civ. ungar.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune a curatorului adhoc al minorului Ioan Durla contra sentinței Tribunalului din Oradea-Mare No. 1920 Pf. 2660/8, în procesul cu reclamanta soția lui Durla Ștefan născută Ana Broda.

Considerând, că în sensul §-ului 525 din procedura civilă procesele intentate înaintea judecătoria de ocol numai în acel caz pot fi judecate în ultima instanță de Inalta Curte, dacă acele fără considerațiune la valoarea din proces aparțin în compelița și atribuțiunea judecătoria de ocol și pe

lângă aceasta valoarea din proces trece peste limita de compeliță a judecătoria de ocol, aceste condițiuni însă nefiind în cazul prezent.

Inalta Curte, Transpune dosarul la Curtea de Apel din Oradea-Mare pentru a decide în cauză.

Decizia No. 88—922. Ardeal Dosar No. 556—1921.
Acțiune prejudicială. Acte tăsământale. Acțiune ereditară. Calificarea.

S'a luat în cercetare apelul contra sentinței Curții de Apel Târgu-Mureș No. 1918 P. II 868—5. Procesul s'a desbătut după procedura veche civilă în lipsa părților.

Curtea, Considerând, că acțiunea reclamantului nu se poate califica de acțiune prejudicială; (pentru stabilirea de drept); ci și după cuprinsul ei, de acțiune ereditară, astfel aceasta, ca acțiune ereditară trebuie rezolvită și considerând, că actele lăsământale la procesul ereditar sunt a se accluda (alătura), din oficiu în fine considerând, că Curtea de Apel în fondul cauzei nu a decis.

Din aceste motive, în numele legii, *Curtea* disolvă sentința Curții de Apel din Târgu-Mureș No. 1918 P. II. 868—5 și îndrumă Curtea de Apel, că după căpătarea și anexarea actelor lăsământare și ascultarea părților să judece în fond acțiunea ereditară din proces.

Deciziunea No. 301—922 Ardeal Dosar No. 1652—921

Competență. — Curtea de Casație ca for ultim. § 525 pr. civ. ungară.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune a reclamantului Ioan Gäugler, în procesul intentat contra văduvii lui Iosif Quinkertz, pentru proprietatea imobilului.

Considerând că în sensul §-lui 525 din procedura civilă în procesele intentate la judecătoria de ocol, Inalta Curte numai atunci decide în forul ultim, dacă sunt întrunite condițiunile prescrise în acel paragraf, acele condițiuni însă în cazul prezent nu obvin, (sunt de aplicat) așa că:

Inalta Curte transpune dosarul No. 1652—921 la Curtea de Apel din Timișoara, pentru a decide în cauză,

Deciziunea No. 439—922 Ardeal. No. 5566—922 reg.
Cerere de reviziune. Cerințele de formă din § 527 pr. civ. ungară. Contra-semnarea ei de avocat.

S'a prezentat consiliului de reviziune de către D-I președinte al consiliului, cererea intitulată de recurs, înaintată de reclamantul David Sandbrand, contra sentinței Curții de Apel Timișoara No. 1921 C. I. 795—11 în procesul cu intimată Carol Kessler și soția, pentru 110,000 lei.

Inalta Curte, Constatând din conținutul cererii și din anexa alăturată acestei cereri, că prin aceea se intenționează a se ataca cu reviziune susmenționata sentință a Curții de Apel Timișoara.

Având în vedere dispozițiunile §-lui 527-P. c. conform cărora cererea de reviziune, care în toate trebuie să corespundă cerințelor conținute de acest paragraf, este a se prezenta contrasemnată de avocat instanței de Apel; rămânând apoi a fi înaintată instanței de reviziune, conform §-lui 528 P. c., cu întreg dosarul, de către instanța de Apel;

Pentru aceste motive, Redă cererea aceasta cu toate anexele reclamantului, fără a intra în vre-o cercetare.

Deciziunea No. 295—22. Ardeal Dosar No. 654—1021.

Acțiune pentru ereditate. Dacă se pot prapune fapte și dovezi noi în apel. Legea LIX din 1871.

S'a luat în cercetare apelul înimatalului în contra sentinței Curții de apel din Timișpara No. C, I. 39/11—921, în procesul întentat de reclamanții pentru ereditate și acces.

Curtea, deliberand Și având în vedere, că procesul prezent nu aparține acelor categorii de cauze, în care hotărârea s'a dat fără ascultarea apelantului, la negarea unilaterală a contrarului său, prin urmare Curtea de Apel exact a enunțat că în sensul §. 29 al art. de lege LIX din anul 1871 fapte și dovezi noi în cursul apelului nu pot fi luate în considerare;

Având apoi în vedere, că conform protocolului de sulevare (urmat) reprezentantul avocat al înțimajilor I și II, în ordine citat fiind s'a prezentat în 20 Iunie 1919 în procuratura Tribunalului și pentru înaintarea răspunsului (scriptului) s'a și uzat de dreptul de 15 zile amânare legală, dar la termenul asifel din nou fixat pe 5 Iulie 1919 nu s'a prezentat, și nici rectificarea omisiunii n'a cerut; este evident, că cazul de nulitate prevăzut în punctul f) §. 39 din art. de lege LIX din anul 1881 — nu subversează (se aplică).

Pentru aceste motive, Inalta Curte în numele legii. Aprobă sentința Curții de Apel Timișoara cu spese.

Decizia No. 473—1922 Ardeal. Dosar No. 764—1921.

Compunerea forului apelativ. Recurs pe motivul din § 534 pr.-civ. ungară. Repetarea desbaterei §. 242. Rea constituire § 504 și 547.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune prezentată de intimajii contra sentinței Tribunalului din Cluj ca for apelativ No. Pf. 2857—91—1918 dată în procesul intentat de reclamant pentru daune în valoare de 311235 Coroane și 54 fileri și acces.

Curtea, deliberând mai întâi, asupra motivului din cererea de reviziune invocat pe baza §-ului 534 și dezvoltat în acel sens, că Tribunalul, ca for apelativ la darea sentinței supusă reviziunii n'a fost compus regulat, deoarece în senatul, în care s'a adus judecata n'a luat parte tot acei membri, cari au fost prezenți în senat când s'a ținut desbaterea meritrică fondului pe baza căreia s'a dat sentința.

Având în vedere, că conform procesului verbal, la ultima desbatere meritrică ținută în 6 Noiembrie 1919 instanța judecătorească a fost compusă din președintele Ion Cerna și din membrii Dr. Victor Muntean și Dr. Onorin Olocin și după terminarea acestei Desbatere Tribunalul a fixat termen pentru pronunțarea sentinței pe 12 Noiembrie 1919, când apoi în locul membrului Dr. Victor Muntean, a luat parte în senat Dr. Cornel Petrovici:

Având apoi în vedere, că sentința atacată în reviziune s'a dat în 12 Noiembrie 1919, adică tot în ziua, în care acea sentință a fost și pronunțată.

Considerând că în sensul §-ului 392 din proc. civ. la darea sentinței în baza desbaterei orale pot lua parte numai judecătorii, cari au fost de față la desbaterea orală, ce servește de bază acelei sentințe;

Considerând că în cazul, dacă la o nouă zi de înfățișare instanța judecătorească se compune din alți membrii §. 242 din proc. cit. dispune imperativ repetarea desbaterei;

Consideră, că asifel fiind, Tribunalul, ca for apelativ, conform procesului verbal, la darea sentinței în 12 Februa 1919 a fost compus din alți

membri, decât la ultima desbatere meritrică ținută în 6 Noiembrie 1919 cu toate acestea desbaterea n'a fost repetată; este evident, că instanța apelativă a violat esențială normă de procedură și pentru această defectuositate în baza §-ului 504 cu invocarea §-ului 547 din proc. civ. sentința atacată este a se desființa de unde urmează, că cercetarea și examinarea celorlalte motive expuse în reviziune este a se admite iar replica reclamantului fiind prezentată tardiv, n'a putut fi luată în considerare.

Pentru aceste motive.

Inalta Curte Disolvă sentința Trib. din Cluj No. Pf. 2357—92—1918 și îndrumă Tribunalul ca întrucât va fi necesar pe lângă ascultarea părților să aducă sentință nouă, decizând tot deodată și asupra suportării speșelor obvenitecu cererea de reviziune și stabilite atât pentru reclament, cât și pentru intimat în sumă de 2000—2000 lei.

Deciziunea No. 377—922. Eitcovina Dosar No. 383—922. Contract de locațiune. Spor de chirie. Drepturile câștigate în raport cu legea nouă. Ord. min. No. 381 din 26. X. 1918.

În cauza voluntară pentru sporirea chiriei dela obiectele de locațiune deținute în casele No. 1324 din Suceava.

S'a luat în cercetare recursul în reviziune în contra deciziunii Tribunalului Suceava din 31 Decembrie 1921 R. III. 357/21—5 prin care s'a anulat hotărârea judecătoreii Suceava, din 28 Noiembrie 1921 M. Sch. 78/21—3.

Curtea, deliberând Asupra motivului de recurs în reviziune dezvoltat în sensul de greșită aplicare a legii din 9 Iulie 1921 pentru înființarea oficiilor de închiriere și a regulamentului la acea lege, cari dispozițiuni fără violare de drepturi câștigate de reclamant la cazul prezent nu se pot aplica, urmând, ca procesul de față să se judece conform cu ord. min. din 26. X. 1918 No. 381. f. I. i. (§. 2 și 10 din aceeași lege.)

Considerând că conform cu principiul general consacrat în dispozițiunea §-lui 5 din codul civil legile nu au efect retroactiv și că publicându-se asupra aceleiași materie o lege nouă, deși aceasta dela epoca intrării sale în vigoare înlocuște pe legea cea veche, totuși ea nu înlătură drepturile câștigate în baza dreptului vechi.

Considerând, că dreptul conform legii vechi se consideră de câștigat dacă aceasta în epoca intrării în vigoare a legii noi a fost deja reclamat în justiție.

Considerând că în cazul de față reclamantul proprietar a reclamat dreptul său la sporirea chiriei conform ord. min. din 26. X. 1918 No. 381 f. I. i. în ziua de 31—7—1921 înmănată fiind reclamațiune, adversarului încă în decursul lunei August 1921a deci înaintea zilei de 1 Septembrie când a intrat în vigoare noua lege pentru înființarea oficiilor de închiriere.

Considerând, că conform principiilor mai sus nici această lege, nici regulamentul dat în urma ei la cazul de față nu se poate aplica fără a se atinge de dreptul câștigat de reclamant, că reclamațiunea sa pentru sporirea chiriei să fie judecată conform dreptului vechi cuprins în ord. min. din 26. X. 1918 No. 381. f. I. i.

Considerând că fiind deci inexectă părerea de drept a instanței de apel că chestiunea admisibilității reclamațiunei de față este a se judeca numai

și numai după dreptul în epoca dării sentinții instanței întâi, motivul de greșită aplicare a legilor e întemeiat și deci greșită deciziunea atacată a instanței de apel.

Pentru aceste motive *Curtea* admite recursul în reviziune și desființând deciziunea atacată a instanței de apel trimite cauza la aceeași instanță, care conform §-ului 10 din orl. min. din 26 X. 1918 No. 381 f. l. i. va da nouă hotărîre în cauză.

Decizia No. 63—922 Ardeal Dosar No. 331—921.

Acțiune imobiliară. Starea faplică. — Adjudecare Drept de răscumpărare. Condiții. — Interpretarea convențiunii.

S'a luat în cercetare cerere de reviziune a reclamantului contra sentinței Tribunalului din Oradea-Mare No. C. a. 3192—9—920 în procesul intentat contra intimaișilor Ioan Botta a Danili și consoții pentru proprietate de avere imobilă.

Curtea, deliberând. Asupra motivelor din cererea de reviziune invocate pe baza § 534 din Pr. civ. în cari susține reclamantul, că Tribunalul ca for apelativ a stabilit starea de fapt cu violarea normelor de procedură și a aplicat greșit regulile de drept;

Văzând sentința supusă reviziunii din care rezultă, că instanța apelativă a reformat sentința forului prim și a respins acțiunea reclamantului introdusă pentru adjudecarea dreptului de proprietate asupra realităților (obiect procesului) din litigiu, pe motivul, că reclamantul n'a dovedit că cucaziunea vânzării acestor imobile și-a susținut dreptul de rescumpărare și nici în contract instrumentat nu s'a stipulat acest drept;

Față de această sentință reclamantul susține în cererea de reviziune că Tribunalul a violat norma de procedură, pentru că din depunerile martorilor și din faziunea (depunerea) reclamantului, făcută sub jurământ este evident, că intimații au promis în mod serios și hotărît redarea realităților vândute.

Iar greșita aplicare a regulii de drept, reclamantul o vede în aceea împrejurare, că nu există lege ori regulă, care ar dispune, ca dreptul de rescumpărare se poate stipula numai în contractul de vindere-cumpărare; pe baza acestora, cere reclamantul schimbarea sentinței instanței de fond și admiterea acțiunii;

Considerând că în baza principiului de liberă apreciere și cumpănire a dovezilor și datelor din proces instanța de fond în propria sa autoritate stabilește, că depunerile martorilor și a părților, cari fapte și împrejurări le primește de dovedite și cari nu;

Considerând că în baza acestui principiu, Tribunalul ca for apelativ fără violare de drept a constatat starea de fapt mai sus menționată și reclamantul în reviziune nici n'a putut arăta vreun motiv spre a combate în această direcție sentința instanței de apel și astfel această stare de fapt este normativă și în cursul reviziunii;

Considerând, că din aceea declarațiune a intimatului I. „ajute-ți Dumnezeu să ai bani, și atunci e colo-i pământul”, fără stipularea condițiilor esențiale și necesare convențiilor valide, — în adevăr nu se poate constata consimțimentul părților de a încheia contract de rescumpărare; astfel nefiind dovedite baza de drept a acțiunii, aceea corect a fost respinsă de instanța de fond;

Considerând că astfel fiind în cazul prezent afirmațiunea reclamantului din reviziune, că adică convențiunea de rescumpărare a unui imobil se poate stipula și separat de contractul de vindere-cumpărare

devine indiferentă, — și deliberarea asupra aceleia inutilă; din toate acestea urmează, că și cererea de reviziune este neîntemeiată;

Pentru aceste motive, *Inalta Curte* nu admite petentul de reviziune.

Deciziunea No. 3—7922. Ardeal Dosar No. 346—1921 Contract de locațiune. Cererea de desvalidarea contractului. Stabilirea competenței după valoarea lui. Natura contractului. Stare faplică defectuoasă.

S'a luat în cercetare cererea de reviziune a intimatului Ștefan Kárkoly în contra sentinței Tribunalului din Cluj No. C. a 3842—5—918. în procesul intentat de reclamantul Georgiu Eble, pentru rezilierea contractului de locațiune.

Curtea, deliberând Constată, că reclamantul în adevăr a introdus această acțiune pentru rezilierea locațiunii bazată pe contractul încheiat între părți la 15 Octombrie 1914, cerând rezilierea acestui contract. Prin urmare în sensul §. C. punctul 7 din proc. civ. valoarea obiectului din proces ar fi arenda, sau chiria anuală, care în baza contractului mai sus menționat s'a fixat cu acord comun în suma de 320 lei (640 cor.) anual; văzând însă că tot în acest act s'a încheiat între părți și un contract de vindere-cumpărare, în sensul căruia dacă intimatul la expirarea contractului de locațiune, adică la 1 Octombrie respective (adică, sau) 1 Noembrie 1920 va solvi (plăti) reclamantului prețul stipulat de 4500 lei (9000 cor). în acest caz realitățile (obiectul) din litigiu devin proprietatea intimatului, — ca cumpărător;

Considerând că reclamantul îi petitul acțiunii sale cere în mod general desvalidarea contractului mai sus menționat și astfel deliberarea și deciderea din această cauză poate avea înrîurinjă și asupra validității contractului de vindere-cumpărare;

Considerând, că în spiritul legii și conform jurisprudenței din punctul de vedere a valorii obiectului din proces și interesele mai mari ale părților în nex (legătură) cu obiectul procesului sunt a se lua în considerare și astfel în cazul prezent aceasta mai mare valoare — prețul de vindere-cumpărare — este a se privi de valoarea obiectului; — pe aceasta bază dar cererea de reviziune are loc;

Considerând însă, că Tribunalul ca for apelativ, n'a stabilit starea de fapt în aceea privință, că contractul din litigiu este oare contract de închiriere, ori contract de arendare și nici în sentință n'a arătat motivele pe baza cărora și-a format convingerea în această privință;

Considerând că nici acel important fapt nu este stabilit, cumcă intimatul în epoca introducerii acțiunii și în general când cu ce sumă a fost în restanță cu sarcinile publice de după acest imobil și că ce sarcine au îngreunat imobilul din contract — astfel cauza nu este în mod corespunzător desvoltată, — ca aceea să poată fi revideată (revizuită).

Din aceste motive, *Inalta Curte* disolvă (stinge) procedura și sentința Tribunalului — ca for apelativ. — îndrumă acest tribunal, ca pe lângă citarea părților să pună termen pentru dezbateri și stabilind starea faplică în sensul celor arătate mai sus, — după judecare să dea o nouă sentință, dispunând și asupra cheltuelilor stabilite în acest loc pentru reclamant în suma de lei 407 (patru sute șapte), iar pentru intimat în suma de lei 568 (cincie sute șase zeci și opt).